Ankenævnet for Forsikring

Den 21. februar 2018 blev i sag nr. 90713:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Forsikrings-Aktieselskabet Alka
Engelholm Alle 1
2630 Taastrup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Nu afdøde forsikrede var omfattet af en gruppelivsforsikring i Forsikrings-Aktieselskabet Alka. Begunstiget ifølge forsikringen var "nærmeste pårørende". Klageren klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at udbetale forsikringssummen til hende som samlever til forsikrede.

Selskabet har afvist at udbetale til klageren med henvisning til, at hun og forsikrede ikke længere levede sammen på fælles bopæl, og at forsikringssummen tilfalder forsikredes tre børn som nærmeste pårørende. Selskabet har stillet udbetalingen i bero, indtil det ved dom eller forlig er afgjort, hvem er berettiget til forsikringssummen.

I klage af 10/4 2017 har klagerens advokat bl.a. anført:

> "Sagens nærmere omstændigheder er følgende:
> Min klient og [forsikrede] havde været samlevende siden 2007, og havde fået fællesbarnet, …, født den …
>
> [Forsikrede] afgik ved døden den [dato] [måned].2016 jfr. dødsattest, der vedlægges som **bilag 1**.
>
> Kort forud for dødsfaldet fraflyttede min klient parrets fælles adresse sammen med [barn], jfr. **bilag 2** – bopælsattest, hvoraf fremgår, at min klient fraflyttede … pr. [17 dage før dødsfaldet].
>
> Der var alene tale om en pause i forholdet, og parterne sås da også næsten dagligt. Vidner kan bekræfte denne kontakt.

Supplerende har min klient oplyst, at det også var hende, som afdøde ringede til med anmodning om hjælp fordi han havde det dårligt, hvorefter min klient kom til stede, og ringede 112, den dag han døde.

Supplerende hertil kan det oplyses, at ingen af parterne havde taget skridt til afhændelse af parternes fælles ejendom, beliggende … jfr. tingbogsattest, der vedlægges som **bilag 3**, herunder tiltag i forhold til afdødes overtagelse af min klients ideelle halvdel heraf.

Endvidere havde afdøde indsat min klient som begunstiget ved navns nævnelse på livsforsikring i [andet forsikringsselskab], hvilken begunstigelse der heller ikke var taget skridt til ændring af. Dokumentation for begunstigelsen vedlægges som **bilag 4**

Ved skrivelse af 13.12.2016 begærede jeg forsikringssummen udbetalt til min klient jfr. **bilag 5**.

Alka Forsikring afviste denne begæring ved skrivelse af 16.01.2017 jfr. **bilag 6**, med henvisning til at der ikke er lovhjemmel til udbetaling af forsikringssummen til min klient, da hun og afdøde ikke havde samme folkeregisteradresse på dødsfaldstidspunktet. Sagen er derfor stillet i bero indtil der foreligger dom eller forlig.

Af hensyn til betingelser i retshjælpsdækning om krav til forudgående nævnsbehandling, indbringes sagen således for Ankenævnet for Forsikring.

Under sagen gøres følgende anbringender gældende:

at Forsikringsaftalelovens § 105a har følgende ordlyd:
'*Stk. 1.* Medmindre andet fremgår af omstændighederne, anses som nærmeste pårørende forsikringstagerens ægtefælle, en samlever, der opfylder kravene i stk. 2, børn eller arvinger i nævnte rækkefølge.

Stk. 2. For at være omfattet af stk. 1 skal en samlever leve sammen med forsikringstageren på fælles bopæl og

1) vente, have eller have haft et barn sammen med forsikringstageren eller

2) have levet sammen med forsikringstageren i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Stk. 3. En fælles bopæl som nævnt i stk. 2 anses ikke for ophørt ved midlertidigt ophold i anden bolig eller ved ophold i institution

at det af §105a fremgår, at denne alene er en fortolkningsregel, hvorfor konkrete omstændigheder kan medføre et andet resultat. Der skal således foretages en konkret vurdering af, hvorvidt et samliv er endeligt ophørt, midlertidigt suspenderet eller opretholdt.

at der således skal foreligge konkrete holdepunkter for, at samlivet er endeligt ophørt før en samlever skal vige begunstigelsen til fordel for afdødes livsarvinger.

at sådanne konkrete holdepunkter ikke foreligger i denne sag uagtet, at parterne ikke på dødsfaldstidspunktet havde samme folkeregisteradresse. Der henvises i det hele til oplysningerne om, at parterne kun kortvarigt forud for [forsikredes] død havde forskellig folkeregisteradresse, samt at parterne fortsatte næsten daglige kontakt,

at oplysningerne i sagen, herunder parternes fortsatte nære kontakt, den meget kortvarige adskillelse, samt indsættelse af min klient som begunstiget på livsforsikring, understøtter således oplysningerne om, at der ikke var tale om en endelig samlivsophævelse,

at min klient på baggrund heraf skal anses som rette begunstiget til modtagelsen af forsikringssummen på kr. 110.000.

På baggrund af det ovenfor anførte, er det min opfattelse, at min klient har krav på udbetaling af forsikringssummen som rette begunstigede."

Selskabet har i brev af 5/5 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Alka Forsikring modtog den 20. december 2016 via [fagforening] anmeldelse af dødsfald for forbundets medlem [forsikrede]. Af anmeldelsen fremgik det, at afdøde efterlod sig 3 børn og en samlever. Med anmeldelsen fulgte diverse korrespondance, som forbundet havde modtaget/indhentet i anledning af dødsfaldet.

Anmeldelsen var vedlagt breve af 1. december 2016 og 13. december 2016 fra klagers advokat til forbundet, i hvilket klagers advokat med henvisning til nærmeste pårørende anførte, at klager havde været samlevende med afdøde og således var berettiget til udbetaling af summen.

Advokaten fremførte, at trods det faktum, at klager var fraflyttet og på dødsfaldstidspunktet ikke havde samme folkeregisteradresse som nu afdøde – angiveligt grundet en 'tænkepause' – var der ikke konkrete holdepunkter for, at samlivet var endeligt ophørt. Ifølge klagers advokat er Forsikringsaftalelovens §105 a kun en fortolkningsregel, som viger for en vurdering af omstændighederne.

Vi skal for god ordens skyld – med henvisning til det aktuelle brev af 1. december 2016 – bemærke, at dette brev ikke vedrører gruppelivsordning i Alka Forsikring, men formentlig vedrører arbejdsmarkedspensionen.

Advokatens brev af 13. december 2016, som indholdsmæssigt svarer til ovennævnte, men med angivelse af et andet beløb for så vidt angår forsikringssum vedrører formentlig ordningen tegnet i Alka Forsikring, selvom den aktuelle forsikringssum på gruppelivsforsikringen – iberegnet tillægssummer for umyndige børn – udgør 166.147 kr. før beregning af boafgift.

Det fremgik af de indhentede oplysninger, at klager og afdøde var flyttet sammen på fælles folkeregisteradresse den [dato] [måned] 2013 og at klager var fraflyttet adressen den [dato] [måned] 2016.

Umiddelbart var samlivet således ophørt på dødsfaldstidspunktet og klager derfor ikke berettiget til udbetalingen, som i stedet for skulle tilfalde afdødes 3 børn.

Betingelserne – i Forsikringsaftalelovens § 105 a – for at anse klager som samlevende i lovens forstand, var ikke opfyldt på dødsfaldstidspunktet.

Alka Forsikring meddelte, på baggrund af de foreliggende oplysninger, ved brev af 16. januar 2017, klagers advokat, at udbetalingen var stillet i bero indtil det var afgjort – enten ved dom eller forlig – hvem der var berettiget til gruppelivsforsikringen.

Sagen er nu indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Forsikringsaftalelovens § 105a er ikke en fortolkningsregel, men en hovedregel, som kun kan fraviges, hvis der foreligger konkrete omstændigheder, der godtgør at reglen ikke bør følges. Hvis samlivet/den fælles folkeregisteradresse de facto er ophævet, skal der således foreligge konkrete holdepunkter for, at det IKKE er tilfældet. Det påhviler kravstilleren at dokumentere, at der foreligger sådanne konkrete omstændigheder.

For at se bort fra en fraflytning af den fælles bopæl, jfr. § 105a stk. 3 skal der være en form for dokumentation for, at fraflytningen alene er midlertidig. Noten til nævnte § omtaler specifikt arbejds- eller uddannelsesforhold.

Vi finder ikke umiddelbart, at en oplysning fra klagers advokat om fortsat tæt kontakt mellem parterne, eller at den fælles ejendom fortsat ikke var afhændet konstituerer sådanne konkrete omstændigheder.

Alka Forsikring har ikke hjemmel til af egen drift at fravige loven.

Selskabet har imidlertid på baggrund af den rejste tvivl ikke udbetalt forsikringssummen til afdødes børn, men stillet udbetalingen i bero indtil parterne enten var nået til enighed eller spørgsmålet var afgjort indenretligt.

Alka Forsikring har ingen præferencer i forhold til hvem, der skal modtage summen, men har på den anden side heller ikke hjemmel til at fravige lovgivningen.

Alka Forsikring har dog en interesse i ikke at skulle udbetale summen to gange, såfremt det måtte vise sig, at summen blev udbetalt til en person, der ikke ifølge gældende lovgivning var berettiget til at modtage den.

Tvisten i den aktuelle sag er efter vores opfattelse således ikke en tvist med Alka Forsikring og vi må henvise advokaten til at afklare spørgsmålet om, hvorvidt det er afdødes tidligere samlever eller afdødes 3 børn, der er berettiget enten ved aftale mellem parterne eller ved at indbringe spørgsmålet for retten i henhold til dødsboskiftelovens § 89.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at Alka Forsikring er lovmæssigt forpligtet til at beregne og fratrække boafgift før udbetalingen til den sikrede, da livsforsikringer udbetales udenom boet til den begunstigede og ikke indgår i boet. Selskaberne har ikke hjemmel til at udbetale summen inklusive boafgiften og et eventuelt overskydende bundfradrag i boet kan ikke udnyttes i den forbindelse.

Uanset hvem der måtte vise sig at være berettiget til gruppelivsforsikringen (klager eller afdødes 3 livsarvinger) er selskabet således forpligtet til at fratrække og afregne boafgiften til Skifteretten før udbetaling til den sikrede.

Fortolkningsbidrag til vurdering af lovgivers hensigt med bestemmelserne omkring en udvidelse af samleveres ret ved dødsfald kan findes i betænkningen om ændring af arveloven fra 2006 kapitel 9 (KBET20061473 side 34-39)."

Selskabet har i brev af 13/6 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Tak for Ankenævnets brev af 26. april 2017 med kopi af klagers advokats mail af 24. april 2017 med bilag 7 og 8.

De fremsendte bilag ændrer efter vores opfattelse ikke noget ved sagens faktum.

Vi finder ikke, at det fremsendte er tilstrækkelig dokumentation i henhold til Forsikringsaftalelovens § 105 a stk. 3 til, at Alka Forsikring kan udbetale summen til klager.

Vi må fastholde vores stillingtagen til sagen og skal på ny henvise klagers advokat til at indbringe spørgsmålet for skifteretten/domstolene.

Klager havde boet sammen med afdøde i 2 år 5 måneder, men var fraflyttet den fælles adresse på dødsfaldstidspunktet. Der var ikke tale om, at klager fraflyttede grundet arbejds- eller uddannelsesforhold, men fordi forholdet til afdøde ikke fungerede.

Formodningen for at en fraflytninger alene er midlertidig er i sagens natur større såfremt fraflytningen sker af de i forbindelse med § 105 a stk. 3 nævnte grunde (hvilket formentlig også er årsagen til de nævnes i lovens retningsgivende noter), end hvis man fraflytter grundet uoverensstemmelser/tænkepause.

Selskabet finder ikke, at de konkrete holdepunkter, som der henvises til i § 105 a stk. 3 er dokumenteret alene med en udtalelse fra omgangskreds/veninde og selskabet har ikke hjemmel til at tillægge uoverensstemmelser/tænkepause samme retsvirkninger.

Vi finder fortsat heller ikke, at tvisten i den aktuelle sag er en tvist med Alka Forsikring, men derimod en tvist mellem afdødes på dødsfaldstidspunktet fraflyttede samlever og afdødes livsarvinger."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Et uddrag gengives i det følgende.

Af en skriftlig erklæring af 15/4 2017 fra klagerens nære bekendte fremgår bl.a.:

"Jeg kommer fra … i [90'erne] og blev gift med en Dansk mand. Fra [90'erne] har jeg arbejdet på [fabrik] indtil 2011.
Fra 2007 kom jeg til at kende [forsikrede], han lavede rengøring på [fabrik]. I 2008 kommer [klageren] som hans kæreste og arbejdede som ferieafløser, de bor sammen i … og fra den tid har jeg fast kontakt til dem begge. I 2009, april måned fik [klageren] fast ansat i min afdeling.
I 20[…] blev [barn] født, derefter købte de parcelhus i … I 2014 begynder [klageren] at arbejde på aftenhold og jeg passede [barn] indtil [klageren] fik arbejde på daghold, hvor [barn] kom i Kommunal Dagpleje.
Der opstod problemer efter søvnløse nætter på grund of [barn] og diverse børnesygdomme og de forskellige arbejdstider.
[Forsikrede] følte trang til at løse problemerne med alkohol og det gav selvfølgelig problemer i parforholdet.
[Klageren] talte med [forsikrede] om de skulle gå i terapi, men det var han ikke enig i, da han mente at det ville gå over af sig selv.
Mange weekender blev brugt til diskussion om hvordan de kunne løse problemerne, som løsning blev det valgt at [klageren] kunne flytte med [barn] midlertidig til en bolig ikke langt fra [forsikrede].
[Forsikrede] lovede således [klageren] at han så ville holde op med at drikke imedens de holdt tænkepause.
Der blev ikke aftalt noget om parcelhuset, da flytningen kun var midlertidig.

Begge parter kom tit uafhængig af hinanden til mig, for at tale om problemerne, jeg var deres 'reservemor og bedstemor'.
Dagen vor [forsikrede] døde, var han ovre hos [klageren] og drikke formiddagskaffe, han kørte så til … og havde [barn] med, lidt senere ringede han til [klageren] og fortæller, at han havde faet ondt i brystet, han ville gerne om hun ville komme.
Ved ankomsten til … kan [klageren] straks se at [forsikrede] ikke har det godt og hun ringer derfor straks til 112 og umiddelbart derefter til mig. Vi kører straks dertil."

Af mail af 18/4 2017 fra klagerens advokat med supplerende spørgsmål til klagerens nære bekendte fremgår bl.a.:

"Tak for fremsendte erklæring

Jeg har følgende spørgsmål til erklæringen med henblik på eventuel supplering:

1) Var du vidne til, at [klageren] talte med [forsikrede] om terapi, eller har [klageren] eller [forsikrede] fortalt det til dig?

Ja, jeg var vidne et par gange, hun talte til ham om fællesterapi som par.

2) Var du til stede i en eller flere af de mange weekender, der blev brugt til diskussion om hvordan de kunne løse problemerne, eller har [klageren] eller [forsikrede] fortalt det til dig?

Ja. jeg gik tur med [barn] da de gerne ville tale om deres forhold.

3) Er det tydeligt blevet sagt til dig af enten [klageren] eller [forsikrede], at der alene var tale om en (forhåbentlig) midlertidig løsning?

Ja, de havde ikke hemmeligheder for mig, de talte begge om at [klageren] skulle komme hurtigst mulig tilbage til huset i …, derfor hjalp han hende med at flytte og skrev under på at [barn] måtte være hos [klageren]. Alt blev lavet frivillig og uden skænderi. Efter [forsikredes] dødsfald havde [klageren] langvarig depression, det var ikke meningen at forholdet skulle afsluttes sådan, [klagerens] liv faldt i ruiner.

Med venlig hilsen

[Nær bekendt]."

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**§ 2. Udbetaling ved død**
Den forsikringssum, der forfalder ved gruppemedlemmets død fremgår af gruppelivsaftalen og udbetales til gruppemedlemmets 'nærmeste pårørende' efter reglerne i Forsikringsaftaleloven § 105 a, med mindre andet skriftligt er aftalt mellem gruppemedlemmet og Alka.
…
Ved et gruppemedlems 'nærmeste pårørende' forstås gruppemedlemmets:
• ægtefælle,
• samlever, der opfylder kravene nedenfor,
• livsarvinger,

• arvinger ifølge testamente,
• arvinger ifølge loven.

En samlever skal leve sammen med gruppemedlemmet på fælles bopæl og 1) vente, have eller have haft et barn sammen med gruppemedlemmet eller 2) have levet sammen med gruppemedlemmet i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.
…
Inden udbetaling kan finde sted, må der forevises sådan dokumentation, som Alka finder nødvendig."

Nævnet udtaler:

Klageren har været samlevende med forsikrede siden 2007, og de har et barn sammen. I april 2016 flyttede klageren sammen med fællesbarnet fra forsikrede, og klageren fik anden folkeregisteradresse. Sytten dage senere døde forsikrede.

Forsikrede var omfattet af en gruppelivsforsikring, hvor de begunstigede var "nærmeste pårørende".

Klageren ønsker forsikringssummen udbetalt til sig som nærmeste pårørende. Hun har anført, at samlivet ikke var endeligt ophørt, og at der alene var tale om en pause i forholdet.

Selskabet har afvist at udbetale summen til klageren med henvisning til, at hun og forsikrede ikke længere levede sammen på fælles bopæl, og at forsikringssummen tilfalder forsikredes tre børn som nærmeste pårørende. Selskabet har stillet udbetalingen i bero, indtil det ved dom eller forlig er afgjort, hvem er berettiget til forsikringssummen.

Selskabet har efter forsikringsaftalen pligt til at udbetale forsikringssummen til den begunstigede. Er der – som i det foreliggende tilfælde – begrundet tvivl om, hvem af flere mulige der er berettigede til at få beløbet udbetalt, finder nævnet, at selskabet må foretage de nødvendige undersøgelser og på det grundlag beslutte, hvem der er at anse som begunstiget. For at undgå risikoen for at komme til at udbetale beløbet til ”den forkerte” kan selskabet i en sådan situation meddele de pågældende, at beløbet vil blive udbetalt til den, som er vurderet som begunstiget og fastsætte en frist (på f.eks. 6 må-

neder) for de øvrige til at anlægge sag, hvis den eller de pågældende er uenige i selskabets vurdering.

Hvis selskabet blot konstaterer, at der er uenighed, vil der være en risiko for, at beløbet ikke bliver udbetalt, fordi ingen af de involverede får anlagt sag, ligesom den, som må anses for at være nærmest til at få beløbet udbetalt, vil skulle anlægge sag med de dermed forbundne udgifter og ressourcer for at få beløbet udbetalt.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet skal genoptage sagsbehandlingen med henblik på at afgøre, hvem det vil udbetale forsikringssummen til som begunstiget. Selskabet er berettiget til at fastsætte en frist for udbetaling af forsikringssummen, således at selskabet alene vil udbetale forsikringssummen, hvis der ikke inden udløbet af denne frist er blevet anlagt retssag – af en af de personer, der ikke er blevet anset som begunstiget – om, hvem der er rette begunstiget.

Klageren får ikke medhold i øvrigt.

Klagegebyret tilbagebetales.

Marianne Højgaard Pedersen
formand